

İÇİMİZDEKİ ŞEYTAN HAÇLI ZİHNİYETİ

Dinin -hak veya bâtıl- insan üzerindeki etkisi başka hiçbir şeyle kıyaslanamaz. İnançlarımız, hayatımızın her alanındaki kararlarımızda, duygu ve düşüncelerimizde, eylemlerimizde başat role sahiptir.

Rahmetin kaynağından inen hak din, taşlaşmış vicdanları merhamet denizinde yıkayıp yüce gönlere dönüştürmeye, günah bataklığına saplanmış ruhları rûşte¹ -erdemın zirvesine- ulaştırmaya muktedir iken, şeytanın boş vaatleri ile yoğrulmuş

bâtıl dinin, karıncayı incitmez denilen insanları birer ölüm makinesine dönüştürmesi hiç de zor değildir. Tarih bu teorilerin pratik örnekleri ile doludur.

İslâm, fıtrat dinidir.² İnsan, fıtratı gereği merhametlidir. İslâm da insana merhameti tavsiye eder.³ Kur'ân, rahmet olarak inmiş,⁴ Allah Rasûlü de âlemlere rahmet olarak gönderilmiştir.⁵ İslâm'ı yeryüzünde yaymak, merhameti yeryüzünde hâkim kılmaya çalışmaktır. Diğer yandan şeytan, insanı fıtratından uzaklaştırırken, ahlâk ve merhametten de tedricen koparır. Boş vaatlerini, Allah'tan alınmış birer sözmüşçesine, insanların akıllarını çelmek ve kalplerini kaydırmak için bir silah gibi kullanır. Böylece yanlış içselleştiren insan, doğadaki en tehlikeli varlığa dönüşür. Yularını şeytanın eline vermiş olan bu vahşi varlık, Kur'ân'ın tabiri ile adeta sağır ve aklını yitirmiş bir şekilde hayvandan daha aşağılara düşmüştür.⁶ Bu durumun kitleselleşmesi ile meydana gelecek yıkım, temiz zihinlerin tahayyül edebileceğinin çok ötesinde olabilir. Nitekim geçmişte ve günümüzde yaşananlar ortadadır.

Din adına vuku bulan katliamların tarihteki en unutulmaz emsallerinden bir tanesi Haçlı seferleridir. Tanrının ordusu olma iddiasıyla yola çıkan bu

hareket, karşısındaki her şeyi yok ederek, toplamda üç milyon insanın canına mal olmuştur. Bu vahşet özelde Hristiyanlığın alnındaki kara bir leke olarak tarihe geçmişse de genel itibarıyla bir zihniyeti yansıtmaktadır. Bu zihniyet, belli bir dinin temel öğretileriyle alakalı değildir. Nitekim bugün İslâm adına "Allahu ekber" nidaları ile yapılan vahşetler, aynı zihniyetin birer iz düşümüdürler. Yazımızda Haçlı Seferleri özelinde bu konuyu ele alacağız.

Haçlı Ordusu Ve Katliamları

Papa II. Urbanus, Fransa'nın Clermont kentinde düzenlenen konsilde, Hristiyan dünyasına "Lanetlenmiş bir millet, Hristiyan beldelerini kasıp kavurdu, ateş ve zulüm yağdırdı. Bu alçaklıkların intikamını, Tanrı'nın kahramanlıkta diğer milletlerden üstün kıldığı sizlerden başka kim alabilir? Vazifelerin en önemlisi mukaddes Kudüs'ü kurtarmak, mukaddes yerleri istila eden pis milletten kutsal yerleri geri almaktır. Tanrı, İsa'ya tapanların yardımına koşmaya ve topraklarından uzaklarda, o lanetli ırkı kökünden kazıyaya, ister şövalye, ister halktan olsun, ister zengin ister yoksul olsun, herkesi sık sık davet etmeniz için, İsa'nın bayrağını taşıyan sizleri benim ağzımdan teşvik etmektedir."⁷ şeklinde seslendiğinde tarihler 27 Kasım 1095'i göstermekteydi. Bu coşkulu konuşma, iki yüz yıl sürecek Haçlı akınlarının ateşlenen fitili niteliğindedi.

Müslüman Türklerin, 1071'deki Malazgirt zaferiyle Anadolu'ya girmeleri, başta Bizans olmak üzere batıdaki Hristiyan devletlerini ciddi bir endişeye sevk etmişti. Dönemin Bizans İmparatoru VII. Mikhail, bu tehdide karşı Vatikan'dan, asker yardımı talebinde bulundu. Papa II. Urbanus, bu talebi kabul ederken, kafasında farklı planlar dönüyordu; kilisenin kitleler üzerindeki etkisini kullanarak, doğunun zenginliklerine sahip olmak. Vatikan'a bağlı, tanrı için savaşan kutsal bir ordu oluşturarak Anadolu ve Kudüs'e hâkim olma hayali Haçlı Seferleri'nin esas amaçlarından bir tanesiydi.

Haçlı ordusunun oluşumu ve hareketi esnasında çok sayıda Katolik vaiz görev yapmıştı. Bunların görevleri askerleri teşvik etmektir. Örneğin, Saint Bernard of Clairvaux⁸ isimli Katolik rahip askerlere şunları söylüyordu:

"Kendisini düşmanlarına karşı savunmayanları cezalandıracağını bildirmeye ulu Tanrı beni görevlendirmiştir. Hemen silaha sarılın; savaşta hepinizi mukaddes bir hınç canlandırırsın ve Hristiyanlık âlemi, elçinin 'Kılıcını kana batırmayana yazıklar olsun!' sözleriyle çınlasın..."⁹

Katolik din adamlarının, askerlerin din duygularını sömürerek vahşete teşvik etmeleri bu retoriklerle de sınırlı değildi. Aynı zamanda bu sefere katılan her bir askerin günahlarından arınmış olacağı da vaatler arasındaydı.¹⁰ Böylece ordu, cenneti garantiye almanın gönül rahatlığı içerisinde her türlü aşırılığa imza atabilecekti.

Vaizlerin telkinleriyle zihinleri tamamen uyuşmuş olan bu ordu son derece karma bir yapıdaydı. Şövalyelerden, tüccarlara ve çiftçilere kadar toplumun her kesiminden insana rastlamak mümkündü. Ancak bu kutsal sefere (?) katılanların büyük çoğunluğu pek de mütedeyyin insanlar değildi. O dönemde Haçlıları temsil makamında olan Katolik rahiplerden Fluery, orduya katılan askerlerin niteliklerini şöyle itiraf ediyor:

"Haçlı seferi, borca boğulmuş kimselere borçlarından kurtulmak için, suçluların ve mahkumların ceza

çekmemeleri için, kilise nizamlarına uymamaktan disiplin cezalarına çarptırılmış ruhbanların affedilmeleri için, manastırın ağır hayatına dayanamayan rahiplerin manastırı terk edebilmeleri için, hayat kadınlarına mesleklerini daha serbestçe icrâ imkanı bulabilmeleri için fırsatlar ve kolaylıklar bahşediyordu. Bunlar göz önüne alınarak, haçlı ordusunun ne gibi insanlardan oluştuğu düşünülün!"¹¹

Mutaassıp duygularla batıdan hareket eden bu gürhunun ilk kurbanları Yahudiler olmuştu. Her ne kadar seferin hareket amaçları arasında Yahudilere yönelik bir kasıt olmasa da yeri geldikçe İsa'nın katillerinden intikam almakta ne mahsur olabiliirdi?! Böylece ordu, önüne çıkan her Yahudiyi işkencelerle öldürüp, mallarını gasp etti. Avrupa'da yaklaşık 20.000-30.000 arasında olduğu tahmin edilen Yahudi nüfusunun 10.000 kadarı Haçlı ordusu tarafından katledilmişti. O dönemin Yahudi kayıtları, Haçlı ordusundan daha çok Katolik piskoposları ve din adamlarını suçluyordu.¹² Mainz kentindeki Yahudilere yönelik saldırılarda hayatta kalmayı başaran bir görgü tanığı yaşadıklarını şöyle anlatıyor:

"Şehirdeki Yahudiler kardeşlerinin katledildiğini bildiğinden güvenlikte olma umuduyla Ruthard Piskoposuna sığındı. Korumasına çok değer veriyor, inanıyorlardı. Piskopos Yahudileri kendi evinin çok geniş bir holüne yerleştirdi. Bu şekilde çok güvenli ve dayanıklı bir yerde sağ salım kalacaklardı. Ama... Gün doğduktan sonra kapıların kilitlerini kırarak holdeki Yahudilere oklar ve mızraklarla saldırdı.

Süleyman Tapınağı'nda akan kanların yüksekliği, adamlarımızın dizlerinin boyunu aşıyordu.

Binlerce kişinin saldırısına karşı koymaya çalışan 700 kadar Yahudi'yi öldürdüler. Kadınları da öldürdüler ve kılıçlarıyla, yaşları ve cinsiyetleri ne olursa olsun körpe çocukları da delip geçtiler."¹³

Daha sonra ilk durakları olan İstanbul'dan, Bizans İmparatoru Alexios'un hazırlattığı gemilerle Anadolu sahillerine çıkarılan Haçlılar, Anadolu üzerinden geçişleri esnasında sadece Türklere karşı değil, diğer yerli halklara karşı da büyük zulüm ve katliamlara girişmişlerdir. Yolları üzerinde karşılaştıkları masum köylülerin ellerinde ne varsa talan etmişler, halkı bazı yörelerde istisnasız kılıçtan geçirmişlerdir. Yanlarında götürmeyecekleri hayvanları

bile telef ederek bereketli ve verimli toprakları harap edip mahsulleri ateşe vermişlerdir.¹⁴

Selçuklu Devleti'nin başkenti İznik'te Haçlı ordusuna karşı büyük bir direnç ortaya koysa da onları durdurmayı başaramayan hükümdar Kılıçarslan'ın geri çekilirkenki sözleri şunlar olmuştur: "Kana susamış hayvanlar gibi saldıran, tutsak almadan herkesi öldüren bu insanlara karşı ne yapılabilir? Kimse onlara karşı duramaz ve zalimliklerine dayanamaz."¹⁵

Haçlı ordusunun acımasız saldırılarına maruz kalan şehirlerden bir diğeri de Antakya olmuştu. Şehirde büyük bir kıyım meydana getiren askerler, bunun yanında hayvanlar ve tarım ürünleri de dahil her şeyi talan ediyordu. Bir süre sonra yemek bulmakta zorlanan bu kalabalık gürhunun çareyi insan eti yemekte bulduğu da tarihî kayıtlarda yer alır.¹⁶ Olayı bizzat yaşayanlardan Richard de Pelerin, "Antakya Destanı (Chanson d'Antioche)" ismini verdiği şiirinde bu yamyamlıkları ayrıntılarıyla anlatıyor. Ancak söz konusu mısralara bu yazıda yer vermeyi doğru bulmadık.

Firûz adlı bir kule muhafızının ihaneti sonucu Antakya düşmüş ve şehir, esirlerin öldürülmemesi şartıyla Haçlı ordusuna teslim edilmişti. Ancak Haçlılar verdikleri sözü tutmayıp 10.000 kadar Türk esiri öldürüp, bütün camileri yaktılar. Olayın şahitlerinden papaz Lamoine, olanları şöyle aktarıyor:

"Bizimkiler sokakları dolaşüyor, rastladıkları çocuklarla ihtiyaçları paramparça ediyorlardı. Ancak o gün herkes boğazlanamadı. Ertesi gün bizimkiler

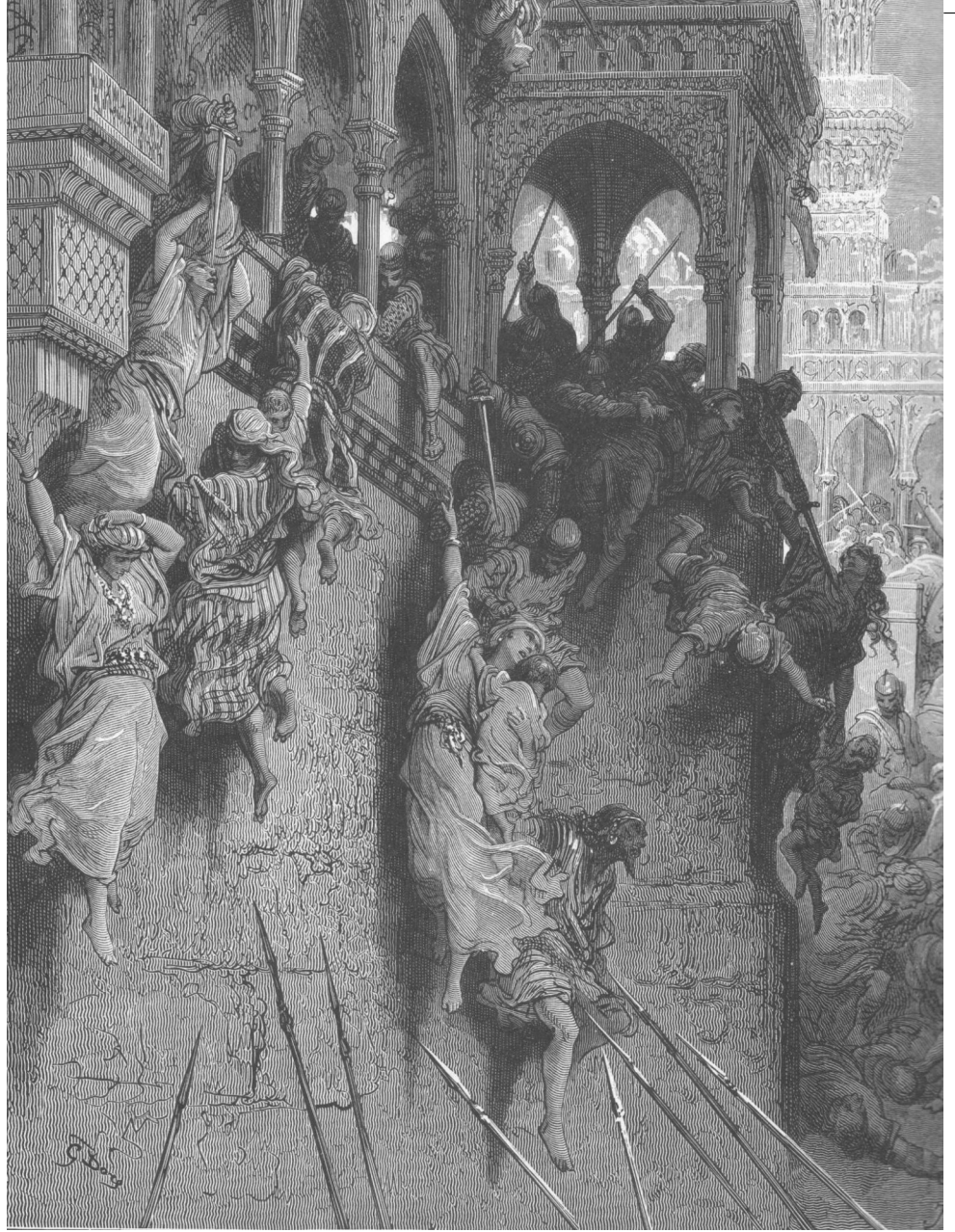
geri kalanları kestiler."¹⁷

Rotası Kudüs olan ordu, daha sonra Şam üzerinden geçerek önlerine çıkan tüm köyleri ve şehirleri yerle bir ettiler. Tarihçi İbnu'l Esir'e göre Haçlı ordusunun sadece Ma'arratu'n Numân beldesinde üç günde öldürdükleri insan sayısı yüz binden fazladır.

Haçlılar, 1099 senesinde Kudüs'e vardılar. Mukaddes şehir ancak beş hafta kuşatmaya dayanabildi. Kudüs'te en korkunç kâbusların ötesinde işkenceler, kıyımlar ve iğrençlikler yaşandı. Vahşetin faillerinden olup, bir yandan yaşananları kayıt altına alan Raymund of Aguiles Kudüs katliamını bir övünç unsuru olarak şöyle betimliyor:

"Görölmeye değer harika sahneler gerçekleşti. Adamlarımızın bazıları -ki bunlar en merhametlileriydi- düşmanların kafalarını kesiyorlardı. Diğerleri onları oklarla vurup düşürdüler, bazıları ise onları canlı canlı ateşe atarak daha uzun sürede öldürüp işkence yaptılar. Şehrin sokakları, kesilmiş kafalar, eller ve ayaklarla doluydu. Öyle ki yolda bunlara takılıp düşmeden yürümek zor hale gelmişti. Ama bütün bunlar, Süleyman Tapınağı'nda yapılanların yanında hafif kalıyordu. Orada ne mi oldu? Eğer size gerçekleri söylersem, buna inanmakta zorlanabilirsiniz. En azından şunu söyleyeyim ki, Süleyman Tapınağı'nda akan kanların yüksekliği, adamlarımızın dizlerinin boyunu aşılıyordu."¹⁸

Tanrının ordusu olma iddiasıyla, dini vaazlar eşliğinde hareket eden bu gürhün vahşetlerinin tamamını yazıya dökmek mümkün değildir. Misal olması babında, olabildiğince şahitlerin dilinden aktarımları paylaştık. Buraya kadar anlattığımız olaylar, I. Haçlı seferinin üç yıllık bir bölümünü kapsıyor. Dokuz defa Haçlı seferleri düzenlendiğini hatırlatarak, din adına yürütölen bu vahşî hareketin ne denli bir yıkıma yol açtığını sizin hayal gücünüze bırakıyoruz. Yeri gelmişken şunu da eklemeliyiz ki bu cin-

net hareketinden sadece Yahudi ve Müslömanlar zarar görmemiştir. 1204'teki IV. Haçlı Seferi'nde İstanbul istila edilmiş ve Ortodoks Hristiyanlar kıyım, yağma ve tecavüze uğratılmıştır.

İçimizdeki Şeytan

Allah, kullarının üç şeye çok dikkat etmelerini ve bunları yaygınlaştırmalarını istiyor; hak, sabır ve merhamet.¹⁹ Dolayısıyla şeytanlar, insanları bu üç noktadan olabildiğince uzaklaştırmaya çaba harcarlar. Kişide bu üç hasleti yok eden en yıkıcı duygular da kibir ve kıskançlıktır. Bunlar şeytanların elindeki en etkili silahlardandır. Kur'an'da bahsi geçen Adem'in iki oğluyla ilgili kıssa bunun pratik bir örneğı olarak karşımızdadır. Her ikisi de Allah'a

kurban sunmuş fakat sadece bir kurban kabul olmuştur. Böylece kurbanı kabul olmayan kardeşin kıskançlığı, yüreğindeki hak, sabır ve merhamet duygularına baskın gelerek onu cinayete sürükledi. Diğer kardeşi ise ona şöyle karşılık verdi:

Sen beni öldürmek için elini uzatsan bile ben seni öldürmek için elimi uzatmayacağım. Ben âlemlerin Rabbinden korkarım. (Mâide Suresi 5/28)

Kurbanı kabul olan kardeş merhamet ve sabır doluydu, kurbanı kabul olmayan kardeş ise şeytana kapılmış, kibir ve kıskançlık duygularıyla hareket ediyordu. Bu da onu, öz kardeşini öldürecek kadar merhametsizleştirmişti.

Benzer bir olay da Yusuf ve kardeşleri arasında cereyan etmişti. Yakub (a.s), Yusuf (a.s)'ın rüyasını dinlediğinde, şeytanın bu rüyayı bir silah olarak oğullarına karşı kullanabileceğini hissetmişti. Zira Yakub (a.s), kibir ve kıskançlığın şeytanın elindeki en tehlikeli silahlar olduğunun ve yeri geldiğinde bunu mü'minlerin arasını bozmak için kullanacağını farkındaydı. Bu yüzden Yusuf (a.s)'ı şöyle uyarıyordu:

Ey oğlum, bu rüyadan kardeşlerine bahsetme. Sana karşı bir tuzak hazırlayabilirler, çünkü şeytan, insanın apaçık düşmanıdır. (Yûsuf 12/5)

Buna rağmen şeytan, Yakub a.s.'ın oğulları arasına girmeyi başardı. Öyle ki Yusuf (a.s) aleyhine kurdukları tuzağı, babalarını içinde bulunduğu dalaletten kurtarma babında bir salih amel olarak değerlendirdiler:

(Dediler ki): Babanızın ilgisi size yönelsin diye Yusuf'u öldürün veya onu bir araziye atın. Böylece salih amel işleyen bir topluluk olmuş olursunuz. (Yûsuf 12/9)

Şeytan, kişiye kardeşini öldürmeyi bir salih amel olarak takdim edebilir. Kur'an'ın kardeş kıldığı mü'minler de salih amel işledikleri düşüncesiyle tarih boyunca birbirlerini katletmişlerdir. Şeytan, içimize tedricen sızmış ve kendi güdümünde merhametsiz bir din algısını hâkim kılmaya çalışmıştır.

Haçlı Zihniyeti

Daha hicrî I. asırda ortaya çıkan Haricîlik akımı, kâfir ilan ettiği herkesi acımasızca öldürmeye başlamıştı. Allah Rasulü'nün vefatının henüz daha 26. senesinde meydana gelen şu olay, şeytanın erken

dönemlerde Müslümanlar arasındaki merhamet duygusunu nasıl yok ettiğinin bir örneğidir:

Haricilerden bir grup, bir gün boynunda Kur'an mushafı, yanında eşi olan Abdullah bin Habbab'a yolda rast gelirler. Onu durdurup şöyle derler; "Boynundaki bu Kur'an, bize seni öldürmemizi emrediyor. Söyle bakalım Ebubekir ve Ömer hakkında ne düşünüyorsun?" Abdullah bin Habbab, eskiden mü'minlerin yöneticiliğini yapmış bu iki zat hakkında olumlu görüşlerini bildirir. Daha sonra hakeme gitmeden önceki Ali ile Osman hakkındaki görüşünü sorarlar. Abdullah bin Habbab, Ömer ve Ebubekir için söylediğinden farklı bir şey söylemez. Bunun ardından ona, şu soruyu yöneltirler: "Ali'nin hakeme gitmesi hakkındaki görüşün nedir?" Abdullah onlara şu cevabı verir: "Ben Ali'nin, Allah'ın kitabını sizden daha iyi bildiğine ve O'nun dinine sizden daha sadık olduğuna eminim." Bunun üzerine Hariciler, bir nehir kenarına götürüp, Abdullah bin Habbab'ın boğazını kesip, hamile olan karısının karnını deşerek öldürdüler.²⁰

1400 yıl sonra bugün "Allahu ekber" nidalarıyla işlenen cinayetler bu anlatılandan farklı değildir. Allah için savaştıklarını iddia edenlerin, insanları diri diri yakmaları, gömmeleri veya suda boğmalarına dair görüntüler tüm dünyaya servis ediliyor. Kur'an'ın emri diyerek kadınlara ve kızlara yapılan tecavüzler ve köle pazarlarında satışa sunmalar bugün yeni olan şeyler değil. Zulüm ve vahşetin sisli dönemlerinde şekillendirilmiş bir fıkıh geleneği de bu fesada çanak tutmaktadır.

Haktan sapmış, şeytanın güdümünde bâtıl yola saplanmış grupların şiddete meyilli oldukları Kur'an'da da haber verilmektedir:

Kavminin İbrahim'e cevabı; "Onu öldürün ve yakın." demekten başka bir şey olmadı... (Ankebût 29/24)

Firavun şöyle dedi: "Bırakın beni, Musa'yı öldüreyim; O da Rabbine yalvarsın! Çünkü ben onun, dininizi değiştireceğinden, yahut yeryüzünde fesat çıkaracağından korkuyorum." (Mu'min 40/26)

(Elçilere) dediler ki; "Doğrusu siz bize uğursuz geliniz. Eğer bu işten vazgeçmezseniz, andolsun sizi taşlarız. Ve bizden size acı bir azap dokunur." (Yâsîn 36/18)

Daha onlarca ayet yazılabilir. Allah'ın kulları, sahip oldukları hakikat sayesinde alt edilmez bir üstünlüğü ellerinde barındırırken, bâtılda diretenler

kıskançlık ve kibir duygularıyla bu üstünlüğü ele geçirmek için ancak şiddete sığınabilmektedirler. Dolayısı ile şiddet, zayıflığın ve çaresizliğin net bir göstergesidir. Doğru bilgiye sahip olanın şiddete yönelerek kendini savunması diye bir şey söz konusu değildir. Ancak ne var ki bugün en ufak bir problemde Müslümanların akıllarına şiddet ve adam öldürmekten başka bir çözüm gelmemektedir. "Falanca dine hakaret etti, öldürelim" "Fılanca sapık görüş ileri sürdü, öldürelim". Hapsedelim, dövelim, öldürelim; işte günümüz Müslümanlarının akılları ancak bu kadarını üretebiliyor.

Din adına işlenen tüm vahşetler, Haçlı zihniyetinin birer iz düşümüdürler. Bugün de İslâm adına, Allah'ın adıyla yapılanlar geçmişte tanrının ordusu olma iddiasıyla Haçlıların yaptıklarından daha masum değildir. Yoksa bizim vahşilerimiz onlardan daha mı hayırlı diyeceğiz? Kim, ne adına yaparsa yapsın Allah bundan razı olmaz. Bu zihniyet, tarihin her döneminde vardı ve bundan sonra da olacaktır. Bizler, içimize sızmış şeytanlıklardan kurtulmalı, fitrata uygun olan dini kaynağından öğrenmeye ve insanlığa bu muhteşem dini ulaştırmaya gayret göstermeliyiz. O zaman ki İslâm'ın hızla tüm dünyayı daha yaşanabilir bir yer haline getireceğini göreceğiz..

Notlar

- 1 Cin 72/2, 14.
- 2 Rûm 30/30.
- 3 Beled 90/17.
- 4 İsrâ 17/82.
- 5 Enbiyâ 21/107.
- 6 Furkân 25/44.
- 7 Fuad Carım, "Haçlı Seferleri ve Kruvazadlar", s.10, Ufuk yay.
- 8 Bu şahsın adı daha sonraları bir köpek cinsi olan Senbernar (saint bernard)'a verilmiştir.
- 9 James Meeker Ludlow, "The Age of the Crusades" s.164-167.
- 10 Diyanet İslam Ansiklopedisi, "Haçlılar" md. c.14 s.526.
- 11 R. C. Financane, "Soldiers of the Faith: Crusaders and Muslims at War", s. 39.
- 12 Işın Demirkent, "Haçlı Seferleri" s.6-8.
- 13 August Krey, "The First Crusade: the Accounts of Eye-Witnesses and Participants" s. 24-54.
- 14 İbrahim Ethem Polat, "Doğu ve Batı Kaynaklarında Haçlı Seferlerinde Yaşanan İnsanlık İhlalleri", Uluslararası Suçlar ve Tarih Derg. Sayı:5-6, s.10.
- 15 Işın Demirkent, A.g.e, s.36.
- 16 Raşit Erer, "Türklere Karşı Haçlı Seferleri", s.47.
- 17 Ahmet Rıza, "Batının Doğu Politikasının Ahlâken İflası", s.97.

çev. Z. Ebuzziya.

- 18 İbrahim Ethem Polat, A.g.e, s.16.
- 19 Asr 103/3; Beled 90/17
- 20 Muhammed Ebu Zehra, "Mezhepler Tarihi", s.67.